

KISSAN HYPERTYREOOSI (kilpirauhasen liikatoiminta)

Yleistietoa sairaudesta

Kissan kilpirauhasen liikatoiminnassa kilpirauhanen tuottaa liikaa kilpirauhashormoneja, mikä johtaa kiihtyneeseen aineenvaihduntaan. Kilpirauhasen liikatoiminta johtuu useimmiten hyvänlaatuisesta kilpirauhasen hyperplasiasta, tai hyvänlaatuisesta rauhaskasvaimesta. Erittäin harvoin liikatoiminnan syynä on pahanlaatuinen kasvain. Sairautta tavataan yleensä keski-ikäisellä tai sitä vanhemmalla kissalla. Sairastuneiden keski-ikä on n.13 vuotta. 10 vuotta täyttäneistä kissoista jopa 1/10 sairastaa kilpirauhasen liikatoimintaa.

Sairauden oireet

Kilpirauhasen liikatoimintaa sairastava kissa on yleensä pirteä (jopa yliaktiivinen), äänekäs, ja se saattaa olla aggressiivinen. Ruokahalu on lisääntynyt, mutta kissa saattaa silti laihtua (yleensä useamman kuukauden aikana). Ruokahalu voi myös heikentyä ja kissa olla apean oloinen, mutta tämä on harvinaisempaa. Juominen ja virtsaaminen voivat lisääntyä. Karvapeite muuttuu huonokuntoiseksi ja hoitamattoman näköiseksi, myös karvanlähtöä saattaa esiintyä. Kissan ääni saattaa muuttua. Osalla kissoista esiintyy ripulia, löysää, haisevaa ulostetta tai lisääntynyttä ulostamistiheyttä. Kissa voi myös olla tavallista herkempi lämmölle, ja esimerkiksi käsittelyn aiheuttamalle stressille. Osa kissoista kehittää sydänoireita. Näitä mainittuja oireita voi kuitenkin esiintyä monissa muissakin sairauksissa, joten pelkästään oireenkuvan perusteella sairautta ei voida diagnosoida.

Kissankilpirauhasen liikatoiminnasta on olemassa myös ns. epätyypillisiä muotoja, joissa ei aina esiinny hyperaktiivisuutta tai muita oireita, mutta kilpirauhasarvot ovat koholla. Joskus kissan oireilusta huolimatta kilpirauhasarvot ovat normaalit. Näissä tapauksissa kissa tulisi tutkia huolellisesti muiden mahdollisten sairauksien varalta.

Diagnoosi

Kissan kilpirauhanen saattaa tuntua normaalia suuremmalta eläinlääkäriin tekemässä yleistutkimuksessa, mutta varsinainen diagnoosi tehdään mittaamalla verinäytteestä kilpirauhashormonipitoisuus. Kilpirauhasen liikatoiminta saattaa myös vaikuttaa muihin elinarvoihin (mm. maksaentsyymien tai kortisolin pitoisuuteen).

Lääkkeellinen hoito

Kilpirauhasen liikatoimintaa voidaan hillitä tiamatsoli-lääkehoidolla (saatavilla tablettina ja nesteinä), joka annetaan yleensä kahdesti päivässä. Mikäli muuta hoitoa ei käytetä, lääkitys on yleensä elinikäinen. Lääkettä voidaan käyttää myös tasaamaan tilannetta ennen muita hoitoja. Lääke kulkeutuu kilpirauhaseen ja hillitsee kilpirauhashormonien tuotantoa. Mahdollisia sivuvaikutuksia ovat oksentelu, ruokahaluttomuus ja voimattomuus, mutta yleensä sivuoireet ovat lieviä ja menevät ohi parin viikon kuluessa lääkityksen aloittamisesta. Mikäli sivuvaikutuksia esiintyy, ottaa yhteyttä hoitaneeseen eläinlääkäriin. 2-3 viikon kuluttua lääkityksen aloittamisesta tulisi ottaa ensimmäinen kontrolliverinäyte, jonka perusteella voidaan arvioida hoidon tehoa ja tarvittaessa säätää annostusta. Tämän jälkeen kontrollikäynnit ovat 3-6 kuukauden välein, mikäli veriarvot ja vointi pysyvät hyvänä.

Ruokavaliohoito

Kilpirauhasen liikatoimintaan on olemassa myös ruokavaliohoito, Hill's Prescription Diet y/d Feline, jota saa kuiva- ja märkäruokana. Ruokavaliohoito perustuu rajoitettuun jodin määrään

sekä säädeltyyn fosforin ja natriumin määrään, mikä joillakin kissoilla auttaa normalisoimaan kilpirauhashormonien tuotantoa. Ruoka on tarkoitettu kissan ainoaksi ravinnoksi, joten jos maistuvuudessa ei ole ongelmia, tehon pitäisi olla nähtävissä kolmen viikon käytön jälkeen. Kissa ei välttämättä tarvitse ruokavaliohoidon lisäksi lääkitystä, radiojodihoitoa, tai leikkaushoitoa. Kissan yleisvointia ja kilpirauhashormonien pitoisuutta tulee seurata kontrollikäynneillä eläinlääkärissä.

Hoito radioaktiivisella jodilla

Suomessa annetaan nykyisin myös radiojodihoitoa. Toistaiseksi hoitoja tehdään vain Tampereella yksityisellä pieneläinklinikalla (Vet4Cat). Lisää tietoa hoidosta löydät heidän nettisivuiltaan (www.vet4cat.fi)

Leikkaushoito

Kilpirauhasen liikatoimintaa voidaan hoitaa poistamalla leikkauksella ylimäärin kilpirauhashormoneja tuottava kilpirauhasen osa. Joskus kilpirauhaskudos jatkaa kasvuaan leikkauksen jälkeen, jolloin operaation tuottama helpotus kilpirauhasen liikatoimintaan on vain tilapäinen. Toisinaan taas kissa tarvitsee kilpirauhasen vajaatoimintaan tarkoitettua lääkitystä leikkauksen jälkeen.

Ennuste

Ennuste riippuu kissan yleiskunnosta, iästä sekä mahdollisista muista sairauksista. Siksi ennusteen kannalta on tärkeää selvittää myös munuaisten, maksan ja sydämen toiminta. Lisäksi kilpirauhasmuutoksen laatu (hyvänlaatuinen/pahanlaatuinen) vaikuttaa ennusteeseen. Hoidon avulla kissa voi kuitenkin parhaimmassa tapauksessa elää vuosia.